

A JEVPATORIJA-i TRAGÉDIA SZAKMAI SZEMMEL

2008. december 24. Ukrajna Krím-félszigeten fekvő Jvpatorija városában egy robbanás előidézte tragédia vetett véget 27 ember életének. A romba dőlt épületrész alatt fekvők megsegítésére a Krími Autonóm Köztársaság (a továbbiakban: KAK) rendkívüli helyzetek kezeléséért felelős Főigazgatósága nagy erővel vonult fel. A gyors és hatékony mentés részeteit igyekszik ez az írás megosztani az érdeklődő szakmai közössel.

A körülmények

December 24-én 22 óra 1 perc az Ukrán Rendkívüli Helyzetek Minisztériumának Krími Autonóm Köztársaság béli Főigazgatóságának (a továbbiakban: Főigazgatóság) Operatív Koordinációs Központjába robbanásról szóló közlés futott be. Az információk szerint Jevpatorija városában a Nyekraszova utca 67 szám alatti épület két lépcsőháza romba dőlt. A lakóház előre gyártott elemekből készült 1965-ben. **(1. kép)** Az elsődleges értékelés szerint – az épület összeomlásához vezető robbanást az egyik alagsori helyiség nem rendeltetés szerű használata okozta.

A tragédia szemtanúinak állítása szerint a Jevpatorija-i Városi Ingatlankezelő Vállalat dolgozói néhány ismeretlen folyadékot/gázt tartalmazó palackot vittek a pincehelyiségbe a vízóra bekötéshez.

A krízis lefolyása

2008. december 24-én 21 óra 45 perckor Jevpatorija városában a Nyekraszova utca 67-es számú 5 emeletes 95 lakásos lakóházban robbanás következtében 33 lakás (első és második lépcsőház) semmisült meg.

A robbanás körülményeinek tisztázása folyamatban van.

Ezzel egy időben a beavatkozó erők és eszközök növelése érdekében a Főigazgatóság vezetője intézkedést adott ki a személyi állomány alkalmazási készenlétbe helyezésére és a katasztrófa helyszínén végzendő műszaki-mentés, kárelhárítás feladataiba bevonható tartalékok felállítására.

A helyzet értékelésére, a teendő, a bevonásra kerülő erők és eszközök alkalmazásának koordinálására, az információgyűjtés szervezésére, illetve a szükséges operatív intézkedések és utasítások kiadására a Főigazgatóság és a Krími Kormány operatív csoportjai a katasztrófa helyszínének közvetlen közelébe kitelepülve kezdték meg munkájukat.

A helyszín vizsgálata világossá tette, hogy a lakóház 2. és 3. lépcsőháza teljesen összeomlott.

A keletkezett törmeléket egy a falak, a tetőszerkezet, a válaszfalak, az épületgépészeti elemek, a lakók bútorai, személyes tárgyai, stb. kisebb-nagyobb darabjainak kaotikus halmaza képezte. **(2. kép)**

Hány ember rekedt a romok alatt? Meddig tartanak ki a romok felett függő lakások maradványai? Ezek a kérdések megválaszolatlanok voltak. Ugyanakkor világos: - egy percig sem tévőzva menteni kell azokat, akik a szerencsétlenséget túlélve halálos veszélyben fekszenek az épületszerkezet több tonnányi romja alatt. **(3. kép)**

A mentés és az együttműködés megszervezéséért felelős operatív elemek felállítása céljából 22.00 órakor a riasztási és értesítési rendnek megfelelően a Köztársasági Polgári Védelem speciális szolgálatát tájékoztatták a katasztrófáról.

A Főigazgatóság vezetőjének döntése alapján 22 óra 15 perckor a mentőcsapatok megerősítésére a Szaszk-i, a Bahcsisaraj-i, a Dzsankojszk-i, a Fekete-tengeri körzeti igazgatóságok, valamint a 3. műszaki-mentő, kárelhárító osztag és a speciális tengeri osztag személyi állománya utasítást kapott a katasztrófa helyszínére történő útbaindulásra és megérkezést követően a mentésbe való bekapcsolódásra. A beérkező erők mentvonalának hossza 50-től 300 km-ig terjedt.

22 órakor az esemény helyszínén már 9 orvosi mentőegység és 2 katasztrófa-egészségügyi egység dolgozott.

A munkálatok kezdetén 10 felnőtt és két kiskorú ideiglenes elhelyezéséről kellett gondoskodni.

A hatalmas robbanás üveg, fa és betontörmelékkel terítette be a romba dőlt épület környékét.

A műszaki-mentő, kárelhárító munkálatokat a Főigazgatóság vezetője Mazilin Alexandr Nyikolajevics polgári védelmi vezérőrnagy irányította, aki a romok jellegéből kiindulva a műszaki mentő erők taktikai alkalmazását a következőkben határozta meg:

- A műszaki-mentő tűzoltó egységek speciális eszközök segítségével mentették az embereket az épület maradványai alól;

- A 3. műszaki-mentő, kárelhárító osztag állománya a logisztikai ellátó pontot telepítette;

- A Rendkívüli Helyzetek Minisztériumának (a továbbiakban: RHM) egységei a speciális szolgálatokkal közösen kézi erővel bontották a romokat a sérültek feltételezett előtalálási helyén;

A műszaki-mentő, kárelhárító és kutató-mentő munkálatok irányításának és mindenoldalú biztosításának szervezésére a kárhelyszínen Törzslet hoztak létre, amelynek állományába tartozott:

- A helyzetértékelő, adatgyűjtő-feldolgozó és műveletirányító csoport;

- A romeltakarítás munkálatait szervező csoport;

- A sérültek ápolását végző csoport;

- A műszaki-mentés, kárelhárítás és a sérültek ellátásának logisztikai biztosításáért felelős csoport. **(4. kép)**

A katasztrófa következményeinek felszámolását irányító vezető intézkedésére a szerencsétlenség helyszínére küldték a „KrimNIIprojekt” Építőipar Terező Intézet szakembereit, azzal a céllal, hogy vizuális vizsgálattal meghatározzák a kárhely statikai állapotát és a további omlások veszélyét. Köszönhetően a hozzáértő módon, időben végrehajtott műszak-mentésnek a sérült épületrészekben fennrekedt embereket sikerült kimenteni. **(5. kép)**

Szintúgy a ház romjai alatt rekedt sérültek felkutatását és mentését szolgáló kutatásba az Ukrán RHM-nak kinevelési szolgálatának tagjait is bevonták. Minden félórán a mentési munkát irányító vezető öt perc teljes csendet rendelt el, hogy meghallhassák az esetlegesen még élők romok alól kiszűrődő hangjait. E módszer eredményeként több, a betontömbök és törmelék alatt lévő túlélőt sikerült megtalálni.

December 25-én 1 óra 10 perckor a katasztrófa helyszínére érkezett a Főigazgatóság kivizsgáló csoportja a Főigazgató vezetésével, aki meghatározta a munkálatok rendjét, rendőri

biztosítás áteresztő pontjainak felállítási helyeit a kárterület zárása, a forgalomszabályozás, a szállítmányok ki- és beléptetésének biztosítása érdekében.

Az Ukrán Belügyminisztérium KAK-ban diszlokáló állományának kijelölt erői megkezdték a kárterület nyombiztosítását. A mentési munkálatok helyszínének külső határait az Ukrán Fegyveres Erők állománya, míg a belső zónahatárokat a rendőrség állománya felügyelte, amely a későbbiekben éjjel-nappal biztosította a biztonsági zóna őrzés-védelmét. Ezzel is megakadályozva a lakosság veszélyes területre való bejutását, garantálva a sérültek lezárt területen maradt tulajdonának védelmét.

A sérülteknek nyújtandó egészségügyi és mentálhigiénés ellátásra és a mentési munkálatok egészségügyi biztosítására kárhely közelében mobil egészségügyi és sürgősségi pszichológiai gondozó állomást állított fel az Ukrán RHM-a és a megyei mentőszolgálat és katasztrófa-egészségügyi krízisközpontja.

Az érintett lakosokkal a Főigazgatóság s a KAK Egészségügyi Minisztériumának pszichológusai foglalkoztak.

December 25-én 3 órakor a Krímben landolt az Ukrán RHM-ának AN-26-os repülőgépe a RHM-nak minisztere vezette kormánybizottság tagjaival.

Az összedőlt épületrészekben életben maradtak lakónyílvántartások alapján történő pontosítását az Ingatlankezelő Vállalat munkatársai végezték el a polgári védelem parancsnokának utasítására.

A sérültek és elhunytak sorsáról a hozzátartozókat és ismerősöket a Jevpatoriai „Fimida” szanatóriumban az orvosi kezelés alatt állókról, tisztázatlan hollétűekről és az elhunytakról kifüggesztett névsorok alapján tájékoztatták.

A tragédia helyszínének szemlélését követően a Bizottság következményeket értékelő ülésére került sor, amelyen a következő halaszthatatlan intézkedésekről határoztak:

Elsődleges feladat esetleges túlélők felkutatása és mentése;

A kutatást, mentést megállás nélkül kell folytatni a törmelék teljes eltakarításáig;

Biztosítani kell a mentési munkák üzemanyag és élelmezési szükségleteit;

Jelentést kell összeállítani az Ukrán Kormány részére a kárenyhítés finanszírozásához és az érintett állampolgárok segélyezéséhez szükséges források költségvetési tartalékokból történő biztosítása érdekében;

Jevpatorija lakossága sem viseltetett közönyösen a mások bajával szemben. A polgárok már a tragédia első óráiban ruhát, cipőt, személyes használati tárgyakat, ágyneműt, párnákat, takarókat, edényeket stb. kezdtek helyszínre hordani. (6. kép)

Az Ukrán RHM minisztere és helyettesei egy pillanatra sem hagyták ell a tragédia helyszínét.

A mentésben résztvevőket sokkal inkább motiválta a túlélők kimentésére és megsegítésükre való törekvés mintsem a saját életük és egészségük iránti aggodás. Dacolva az omladék beszakadásának veszélyével a mentésben résztvevők folytatták a törmelék eltávolítását. A még eltűntként nyilvántartottak hozzátartozói csaknem egész napon át a rendőrségi kordon közelében várakoztak és időnként kérdezték a kutatás résztvevőit nincs-e valamiféle hírük a rokonaik sorsáról.

A kutató-mentő munka színvonalát nagyraértékelték V. A. Juscsenko ukrán elnök és J. V. Tyimosenko kormányfő, akik a megtekintették katasztrófa helyszínét. (7. kép) Az Ukrán Kormány intézkedésére a károsultak lakáshozjutást segítő anyagi támogatást kaptak, illetve kártalanításban részesültek.

2008. december 26-án 18.00-kor a kutató-mentő feladatok befejeződtek. A romokat teljesen eltakarították, az elhunytak holttesteit igazságügyi orvostani vizsgálatnak vetették alá, illetve megkezdték azonosításukat. 2008. december 27-én este nyolc órára 27 elhunyt földi maradványait adták át családjaiknak. (8. kép)

A Főigazgatóság területei rendeltetésű szervezetei a Jevpatorijai Helyi Védelmi Bizottság képviselőivel közösen bonyolították le a 27 áldozat temetését.

A KAK Vallásügyi Bizottsága és a Krími egyházi szervezetek, az Ukrán Pravoszláv Egyház, valamint a Hadsereg Szimferopolszki Kutató-Mentő Hadtestjének Egyházi Szolgálatja nyújtott segítséget a temetési szertartások megtartásában.

A sérültek és elhunytak családjainak a költségvetés terhére történő megsegítését kezdeményezték az Ukrán Kormánytól.

Az érintett családok megsegítését szolgáló jótékonyági adományok fogadása céljából bankszámlát nyitottak.

Valamennyi tervezett esemény végrehajtására a kárfelszámolást irányító törzs folyamatos ellenőrzése mellett került sor.

Ukrajna Elnöke rendeletében 2008. december 26-át nemzeti gyásznappá nyilvánította.

A VEZETŐ SZERVEK KÁRFELSZÁMOLÁSI ÉS HELYREÁLLÍTÁSI MUNKÁK SORÁN VÉGZETT TEVÉKENYSÉGE

1. A Főigazgatóság mobil vezetési csoportjának (a továbbiakban: MVCS) tevékenysége

2008. december 24-én az ügyeleti szolgálat az eljárásrendnek megfelelően készenléletet rendelt el a MVCS négyes váltásának a Humán Főigazgató-helyettes, O. V. Povaljasko ezredes vezetésével.

A Jevpatorija város, Nyekraszova utca 67-es számú lakóháznál bekövetkezett robbanásról szóló jelentés beérkezését követően a Főigazgatóság műveletirányító központja azonnal kirendelte a MVCS-t. 22 óra 30 perckor a MVCS a helyszínre érkezett és letelepítette a mozgó vezetési pontot. A helyzetértékelést követően tájékoztatta a polgári védelem vezetését, megszervezte az erők, eszközök bevonását és tájékoztató közleményt állított össze a történetekről.

A polgári védelem vezetőjének, a KAK Kormányfőjének intézkedése alapján életbe léptették az *egységes polgári védelmi rendszer vezető szerveinek és területi erőinek az épületek és létesítmények váratlan összeomlása esetére kidolgozott intézkedési tervét*. Ennek értelmében az erő-eszköz számvetések alapján a lehető legrövidebb időn belül további technika és személyi állomány került bevonásra és nem csak Jevpatorija városát érintően, hanem az egész Köztársaság területéről. (látsd: 1. számú táblázat)

A kárhelyre történő megérkezésétől kezdődően a MVCS a következő feladatokat hajtotta végre:

Értékelte a helyzetet és gyűjtötte az információkat, meghatározta a műszaki mentés és kárelhárítás az erő, eszköz szükségletét és bevonásukra intézkedett;

A területi és helyi vezető szervekkel közösen operatív intézkedéseket hozott és irányította a területi polgári védelmi erők, eszközök alkalmazását; (9. kép)

A kialakult helyzetnek megfelelően tájékoztatta az Ukrán RHM-a Operatív Csoportját, a Krími Parlamentet és Kormányt, továbbá az Ügyészséget;

Koordinálta vezető szervek, a következmény-kezelés műszaki mentő és kárelhárító és más halaszthatatlan feladatainak ellátásába bevont erők és eszközök tevékenységét;

Folyamatosan végezte az arra felhatalmazott vezetők, a Krími Kormányfő, a Főigazgató és a kárfelszámolást irányító Törzs vezetője döntéseinek előkészítését az erők, eszközök, az anyagi-technikai biztosítás, és a műszaki mentés, kárelhárítás feltételeinek vonatkozásában;

Vezette a műveleti dokumentációt és biztosította a Technológiai és Környezetvédelmi Bizottság, az Ukrán Miniszterelnök és Államfő kíséretének munkafeltételeit;

Folyamatos összeköttetést biztosított - többek között a világhálón is - az Ukrán RHM-nak operatív csoportjával, a Főigazgatóság műveletirányító központjával;

Állandó video és fényképanyaggal kiegészített tájékoztatást biztosított a kárfelszámolás menetéről.

2. A KAK polgári védelmének hiradás és tájékoztatás érdekében végzett tevékenysége

Az MVCS és a logisztikai ellátó pont kitelepülése folyamán az Ukrtelecom Nyrt. Munkatársaival együttműködésben:

Közvetlen kormányzati vonalat telepítettek a kárfelszámolást irányító Törzs sátrába;

Két telefonvonalat építettek ki és hozzákapcsolódó távbeszélő-, illetve faxkészülékeket állítottak üzembe a kárfelszámolást irányító Törzs sátrában;

Egy telefonvonalpárral kötötték össze Főigazgatóság Operatív Törzsét a helyszínnel.

Az MVCS és a munkacsoportok között internetkapcsolatot létesítettek;

A kárfelszámolás teljes ideje alatt folyamatosan biztosították az üzemeltetési feltételeket.

3. A KAK Belügyminisztériumának tevékenysége

Belügyminisztérium egységei komplex közrend-, és őrzés-védelmi tevékenységet láttak el a mentés során:

Lehatárolták a kárhelyet;

Elvégezték a kárterületen fellelhető nyomok rögzítését;

Biztosították a zárt műveleti terület folyamatos őrzés-védelmét, megakadályozva a lakosság bejutását a veszélyes területre;

Segítséget nyújtottak a sérültek és vagyontárgyaik evakuálásában, a megszervezték a lakosság visszamaradt ingóságainak őrzését;

Megszervezték a közúti forgalom szabályozását a kárterületet érintő ellenőrizetlen ki- és beszállítások megakadályozása, a mentésben résztvevők akadálymentes felvonulása és a speciális technikai eszközök zavartalan felvezetése céljából;

Szabályozták a közúti forgalmat a szertartások helyszínéhez tartó temetési menetek biztosítása érdekében.

Segítséget nyújtottak a Főigazgatóság mentőegységeinek a kutatásban, a részt vettek az elhunytak azonosításában, lefolytatták a nyomozati eljárást;

Részt vettek a robbanás körülményeinek tisztázását végző helyszíni szemlebizottság munkájának szervezésében;

Közreműködtek a lakók, sérültek és eltűntek nyílvántartásainak pontosításában;

Közrendvédelmi feladatokat láttak el az ideiglenes elhelyezés körzetében;

Gondoskodtak a sérült személyazonosító okmányok pótlásáról, a kiosztott pénzügyi segélyeket, az elhunytak családtagjainak megítélt kártalanítás mértékét rögzítő nyilvántartások összeállításáról, valamint a szállító eszközök és az ideiglenes vezetői engedélyek kiadásáról;

Biztosították a helyszínre érkező állami vezetők személyi védelmét.

4. A sürgősségi pszichológiai állomás tevékenysége

A pszichológiai gondozó állomás közvetlenül a káresemény bekövetkeztének napján kezdte meg munkáját a következő feladatok ellátásával:

A Főigazgatóság és a Krími egészségügyi minisztérium pszichológiai szolgálatai tevékenységének koordinálása;

A sérültek és hozzátartozók pszichológiai állapotának figyelemmel kísérése, főként az elhunytak földi maradványainak előtalálásáról szóló tájékoztatás során, illetve segítségnyújtás a heves emocionális sokk hatásainak kivédésében, amely felfokozott pszichikai feszültség, a pszicho-fiziológiai tartalékok mozgósításának korlátozott képessége, nagyfokú érzékenység jellemez;

A hisztérikus és pánik reakciókra történő figyelemfelhívás;

A mentőerőkkel állományának pszichológiai támogatása.

Az elsődleges megfigyelések alapján megállapítható volt, hogy a romok alatt rekedtek hozzátartozóinak csoportjának tagjaiban rendkívül nagy volt a belső feszültség, egyeseken neurotikus viselkedés és az idegösszeomlás jeleit mutatkoztak. (10. kép)

A sérültek között általános pszichomotoros zavarok, a trauma miatti elkeseredettség, heves emóciók köztük: a veszteség miatti fájdalom, félelem, nyugtalanság, agresszió, izgatottság, kilátástalanság, stb. jelentkeztek.

Egyes embereken jól látható volt a csüggedés és lehangolság. Ez minden a körülöttük zajló eseménnyel szembeni teljes érdektelenségben és a monoton sírásban is visszatükröződött.

Az erős negatív érzelmek megnehezítették a valóság megfelelő érzékelését, akadályozta a helyzethez illő helyes emberi viselkedés és az annak megfelelő döntések megválasztását.

A szakemberek az elhunytak rokonai részére is pszichológiai segítséget nyújtottak. Mindent megtettek annak érdekében, hogy ne érezzék magukat egyedül. Éreztették velük, hogy fájdalmuk senki sem hagy közönbösen.

5. A KAK egészségügyi szakszolgálatának tevékenysége

A sérültek egészségügyi ellátása a mentés során a KAK Egészségügyi Minisztériumával és a Jevpatorija-i közegészségügyi szolgálattal szoros együttműködésben folyt.

Sürgősséggel került felállításra a speciális egészségügyi törzs a KAK egészségügyi miniszterének vezetésével, a későbbiek folyamán a helyszínre érkezett az Ukrán Egészségügyi Minisztérium államtitkára, V. D. Jurcsenko. A KAK egészségügyi miniszterének intézkedésére hét Jevpatorija-i mentőegység dolgozott a kárhelyen. (11. kép) Kikülönítésre került, illetőleg tartalékban tartottak további:

Két mentőegységet Szaki városából;

Két mentőegységet Szimferopolból;

Két kitelepíthető reanimációs egységet felnőttek számára a Krími Területi Sügősségi Egészségügyi Központból;

Egy kitelepíthető gyermek reanimációs egységet a Köztársasági Gyermek Klinikáról.

A sérültek megfelelő orvosi kezelését szolgáló a városi egészségügyi intézményeket más városokból érkező további szakemberekkel erősítették meg, melyek között volt: ortopéd-traumatológus, gyermek ortopéd-traumatológus, gyermek idegsebész, tüdőgyógyász, égési szakorvos, két gyermeksebész, aneszteziológus, gyermek aneszteziológus.

A törzs döntése alapján a sürgősségi egészségügyi ellátás egységeit az alábbiak szerint osztották meg:

- Három traumatológiai;
- Három sebészeti;
- Három idegsebészeti;
- 1 vérellátó;
- Három fül-, orr- gégeszeti;
- Két szemészeti; és
- Egy terápia.

Készenlétbe helyeztek 4 műtőtermet. Az orvosi kezelések lefolytatására 46 orvos került bevonásra, közülük 20-an a KAK köztársasági intézményeiből. Konzultációt szerveztek a sérültek és hozzátartozóik pszichiátereinek és pszichológusainak részvételével a Főigazgatóság szakembereit is beleértve.

A sérültek kórházi gyógykezelésére 70 kórházi ágyak (köztük 12 reanimációs) biztosítottak. A gyógy- és kötszer készletek feltöltését a Jevpatorija-i egészségügyi szolgálat, valamint a városi gyógyszertár és a KAK Területi Sürgősségi Egészségügyi Központ talarékaiból oldották meg. A reanimációs ágyak és műtők valamennyi szükséges eszközzel el voltak látva. A biztosított eszközök köre egyebek mellett kiterjedt az altató és lélegeztető készülékekre, monitorokra, infúziós eszközökre, gyógyszerekre és fogyóeszközökre.

A városi hullaházba a 2008. december 24-től 26-ig tartó időszakban 27 holttestet kellett elszállítani (3 gyermek, 3 férfi, 16 nő). 26-án 12.00-ra valamennyi elhunytat sikerült azonosítani.

1. számú táblázat

Kimutatás

A műszaki mentő kárelhárító feladatokba bevont erőkről és eszközökről

Megnevezés	Erők és Eszközök	
	Személy	Technika
RHM	498	32
belügyi erők	71	3
KAK Belügyminisztérium	62	5
KAK Egészségügyi Minisztérium	41	10
Polgári Védelem speciális szolgálata	52	20
- Különleges technika		27
- Műszaki eszközök		19

- Egyéb		24
Összesen:	724	70

- 1 - Olexandr Alexandrov vezérőrnagy: Ukrajna Budapesti Nagykövetsége, Védelmi Attasé
- 2 - Rudolf Nagy mk. pv. alezredes: OKF, Veszélyhelyzet-kezelési főosztályvezető-helyettes

1. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

6. kép

7. kép

8. kép

9. kép

10. kép

11. kép

